

Kadar napoveduje demokratizacijo Hammarškojoel poroča o Madžarski

Delegati OZN zaključili pogajanja o pomoči - Rakosiju, Geroeju in drugim bodo odvzeti poslanski mandati

BUDIMPEŠTA, 7. — Radio Budapest je včeraj objavil deklaracijo madžarske vlade, v kateri vlada poudarja, da misli urediti najbolj pereče in najvažnejše deklaracije v zvezi s govori deklaracije o nedavnih razburljivih dogodkih, v katerih je nastal obojni preokret v boju zoper protirevolucionarne sile. V deklaraciji je rečeno, da je morala nemško-avstrijska vladna naloge na njem ohraniti v državi reči, ubraniti pridobitve socialistične revolucije in razbiti sile protirevolucije. To naloge je vlada uspešno izpolnila.

Glavna vprašanja, nastala v 15 točkah deklaracije od 4. novembra, kaže vlada urediti s pogovori in razširjenimi deklaracijami. V deklaraciji je rečeno, da ne bo nikoli več eden, da bi se v vodstvu javnih poslov vrnila protirevolucionarna politika. V deklaraciji je rečeno, da vlada ne bo nikoli več eden, da bi se v vodstvu javnih poslov vrnila protirevolucionarna politika. V deklaraciji je rečeno, da vlada ne bo nikoli več eden, da bi se v vodstvu javnih poslov vrnila protirevolucionarna politika.

Oba dela želita, da bi se danes in bodoča vprašanja v zvezi z madžarsko-sovjetskimi odnosi in sovjetskimi celotnimi odnosi s prijateljskimi razgovori. Po poročilih sovjetskega tiskovnega urada je madžarski zunanji minister Imre Horvath na sestanku s novinarji izjavil, da je madžarska vlada povabila glavne tajnike OZN, Hammarškojela, naj spomene obisk madžarskega zunanjega ministra Imre Horvatha, da je vlada sklenila poslati svojo delegacijo na zasedanje glavne skupščine. Rekel je tudi, da bi poslanci madžarske OZN na Madžarsko pomenili, da vlada ne bo nikoli več eden, da bi se v vodstvu javnih poslov vrnila protirevolucionarna politika.

Madžarska vlada v svoji deklaraciji poudarja prepričanje, da bo kos sedanjim težavam, tembolj, ker so pogovori za to ugodnejši kakor so bili leta 1945. V deklaraciji je poudarjena nevarnost inflacije. Zato ni moč še bolj zvišati mezd, dokler ne bodo ustvarjeni ugodni pogoji za to. Deklaracija govori tudi o potrebi po ustvarjanju sistema osebne zadržanosti in delovnih ljudi za povečanje proizvodnje. Namesto prejšnjega petletnega načrta bo vlada sestavila vso državo v nekaj prihodnjih mesecih in za letošnje leto, da bi odstranila težave prehodnega obdobja. Vso pomoč bi nudila delovnim kmetom, da bodo ustanovili rentabilne kmetijske zadruge na načelu polne protivoljnosti. Vladi ne bo zanjama samostojnost zadržanosti in vmešavanja v zadeve delovnih zadrug od zunaj.

Glade notranje trgovine vlada meni, da je treba nekoliko razširiti privatno trgovino, zunanji trgovini želi madžarska vlada obdržati trgovske stike z vsemi državami. Eden izmed temeljev vladne gospodarske politike

V Italiji vlada in desničarji navdušeni za Eisenhowerjev načrt

Socialdemokrati pa le izražajo pridržke - Pred imenovanjem ministra za državne udeležbe

(Od našega dopisnika)
RIM, 7. — Na Srednjem vzhodu Eisenhowerjev načrt gotovo ni naletel na kakn vreden sprejem. Za to bi lahko bilo čudno, kako se morejo nad njim navduševati tisti, ki se jih direktno odnačrt ne tiče. Določena politična stališča pa lahko pojasnijo, zakaj tudi to ni več čudno.

V Rimu se nad Eisenhowerjevim načrtom zelo navdušujejo vodni vladi in desničarji, ki iz katerih je že prišla marsikatera odobravajoča izjava. Tudi zunanji minister Martino je dal intervju, ki ga je objavila «La Nazione» iz Florencia danes. Minister govori tu, ko v novem važnem kraku na poti aktivni odpora proti vsaki komunistični in naši civilizaciji.

Smiselno postaja to papagajsko navajanje o komunistični nevarnosti na Srednjem vzhodu, ko vemo, da zločin pravni komunističen ampak razliko v smeri kolonializma in imperializma. V Eisenhowerjevem napovedi vidimo Martino tudi povezovali Marshallov načrtom

Včeraj je umrl slavni arhitekt Jože Plečnik

LJUBLJANA, 7. — Danes je umrl v Ljubljani član Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. Jože Plečnik, eden najznamenitejših slovenskih arhitektov. Prof. Jože Plečnik se je rodil 23. januarja l. 1872 v Ljubljani. Studiral je v Gradcu, na Dunaju in tudi v Italiji in Franciji. Bil je redni profesor arhitekture na tehnični fakulteti v Ljubljani, redni član Slov. akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani je postal ob njeni ustanovitvi. Pokojnik Plečnik je izdelal načrte za arhitektonske rešitve najlepših spomenikov in celih mestnih kompleksov v Ljubljani, Beogradu in na Dunaju. Eno od njegovih najlepših arhitektonskih del pa je arhitektonska preureditev dvorca Hraščani v Pragi. Med važna dela arhitekta Plečnika spada spomenik narodnosvobodilne borbe v Sloveniji ter ureditve gledišča v Krizankah v Ljubljani.

Dullesova protislovna razlaga ki jo P. Nehru obsoja kot nevarno za mir

Dulles priznava, da «nima dokazov o bližnjem napadu» - Jordan pristaja na pomoč, toda brez pogojev - Libanom za enotno stališče vseh arabskih držav - Večina delegacij v OZN ne zavzema stališča

WASHINGTON, 7. — Ameriški državni tajnik Dulles je danes govoril pred zasedanjem mednarodnega komiteja za raziskovanje komunistične vpliva na Srednjem vzhodu. V začetku je Eisenhower omenil razne povojne ukrepe ZDA za obrambo pred nevarnostjo, ki lahko zavzame različne oblike. Obstaja možnost odkritega oboroženega napada, obstaja možnost priprave, ki se začne 4. januarja. Predsednik vlade Kadar je sprejel Seynosa in se z njim dogovoril razgovor. Podtiskati OZN se je razgovarjal tudi z ministri in številnimi madžarskimi osebnostmi.

Clan madžarske delegacije v OZN je izjavil, da so razgovori «potekli v duhu popolnega prijateljstva in razumevanja». «Upamo, da je delo, da bo pomoč OZN učinkovito prispevala k dvigu madžarskega gospodarstva». Vnes je prišel nocoj na Dunaj.

Budimpeštanski radio je izjavil, da je vlada ustanovila ministristvo za delo, ki bo imelo nalogo razumeti delavce na razne sektore madžarske industrije, s katerimi se vlada v zvezi, pripravi delovne načrte in obravnavati medzna vprašanja. Radio pripominja, da je bilo to ministristvo ustanovljeno zato, da se centralizirajo vsi vseh vprašanj, ki se tiče dela.

Budimpeštanski radio je tudi izjavil, da se bo komisija madžarskega parlamenta za parlamentarno imuniteto sestala v kratkem, da pripravi seznam tistih poslancev, ki so bili odzvali poslanski mandat. Med temi bodo Rakosi, Geroe in Hegedues.

V Beogradu pozdravljajo napoved demokratizacije

BEograd, 7. — Politika, ki je prikazala vladno deklaracijo madžarske vlade, vabilo vlado Hammarškojela, naj obišče Madžarsko, in sklep o vrnitvi madžarske delegacije v OZN je po mnenju v Beogradu spodbudil korak na poti ustavitve razmer na Madžarskem. Deklaracija, ki upošteva nesrečne dogodke, predstavlja po mnenju beograjskega tiska »politični napred vlade«.

«V takih okoliščinah, pravi poročilo, bi edini vir posrednih ali neposrednih informacij lahko bile izjave beguncev iz Madžarske. Avstrijska vlada je izrekla pripravljeno sprejeti opazovalce na Madžarskem. Deklaracija, ki upošteva nesrečne dogodke, predstavlja po mnenju beograjskega tiska »politični napred vlade«.

Hammarškojela pravi, da se je obnavljanje nadejati, priskrbo v tem smislu, priznava pa, da je skupščina lahko ustanovila posebno začasno komisijo, ki naj bi prevzela delovanje skupine treh opazovalcev. Ki je je imenoval novembra in bi bi lahko delovala na širši podlagi.

Zatem javlja glavni tajnik Hammarškojela, da vlada ne bo nikoli več eden, da bi se v vodstvu javnih poslov vrnila protirevolucionarna politika.

Poročilo o razgovorih Bulganin-Grotewohl Več novih sporazumov urejuje odnose med Moskvo in Pankovom

«Zadnji sovjetski vojak bo zapustil Vzhodno Nemčijo, ko ne bo več nevarnosti za napad na socialistični tabor», poudarja skupno poročilo

MOSKVA, 7. — Danes popoldne sta Bulganin in Grotewohl podpisala v Kremli končno poročilo o razgovorih med sovjetskim in vzhodnonemškimi delegacijami. Po podpisu so priredili sprejem.

Vzhodnonemški radio je izjavil, da so predstavniki Sovjetske zveze in Vzhodne Nemčije podpisali več dogovorov. Med temi je nov trgovinski sporazum, ki določa povečanje trgovinske izmenjave med obema državama, ter sporazum o razmestitvi sovjetskih vojsk v Vzhodni Nemčiji, o stroških za njihovo vzdrževanje in o njihovem pravnem položaju. Tretji sporazum določa splošno zračno suverenost Vzhodne Nemčije nad njenim ozemljem. Podpisan je bil tudi sporazum o tranzitnih višinih po ozemlju Vzhodne Nemčije.

Dalje je bil sklenjen sporazum o nemških specialistikih v Sovjetski zvezi in sovjetskih specialistikih v Vzhodni Nemčiji. Sovjetska zveza je izrekli pripravljenost «pomagati v duhu prijateljstva in razumevanja tistim nemškim državljanom v Sovjetski zvezi, ki se želijo vrniti v Nemčijo». Prav tako je bil sklenjen sporazum o povratku ujetnikov in dragocenosti v Nemčijo in za obranitev nemških vojsk v pokopališčih v Sovjetski zvezi.

Vzhodnonemški radio je v svojem komentarju izjavil, da je bilo med pogajanjmi sklenjeno, da bo zadnji sovjetski vojak zapustil Nemško demokratično republiko, ko ne bo več nobene nevarnosti za napad na to državo ali pa na državo socialističnega tabora, in ko bodo oporišča NATO izgubila v Zahodni Nemčiji. Komentar pravi dalje, da se sporazum o sovjetskih četah tiče začasnih navzočnosti sovjetskih čet v Nemčiji v obliki, ki je v skladu s suverenostjo vzhodnonemške republike.

«V skupni izjavi pravijo delegati obeh držav, da je glavna ovira za združitve Nemčije grožnja miru, ki ga predstavlja nemški militarizem in vključitev zvezne republike v atlantsko napadno zvezo. Izjavi dodajajo: «Če bodo v Zahodni Nemčiji socialistične in patriotske sile uspele odpraviti te ovire, bo mogoče najti nove poti za demokratično združitve države».

Izjava pravi nato, da obe državi predlagajo postopno razorožitve z ustanovitvijo «področja omejene oborožitve», kateri naj bi pripadali obe nemški republiki. Ti dve republiki bosta morali imeti pravico nadzorstva nad izvajanjem obveznosti o razorožitvi, ki bi jih prevzele okupatorske države.

Prvi del nemško-sovjetske izjave se analizira mednarodni položaj. Podpisniki izjavljajo, da imperialistični krogi ZDA skušajo izkoristiti ošibitve položajev Velike Britanije in Francije na Bliznjem in Srednjem vzhodu da iz govorne pomoči vsilijo nove oblike gospodarskega in političnega zasvojenosti narodov te države in izrekaajo mnenje, da je doktrina Eisenhowera »Dullesovega načrta«.

«Če vlada izreka namen razviti gospodarsko sodelovanje z državami Bliznjega in Srednjega vzhoda, ki ga ne sme spremljati noben pogoj, ki bi kršil njih suverenost. Potem ko predlagata postopno razorožitve, poudarjata, da bo državi podpisnici, glede nemškega zračnega prostora in uporabe letalskega hodnika med Berlinom in Zahodno Nemčijo po štirih veselih, da gre samo za začasen ukrep, ki ne more na noben način kršiti načela suverenosti Vzhodne Nemčije.

Kar se tiče gospodarskega sodelovanja, je bilo sklenjeno, da bo Sovjetska zveza dala Vzhodni Nemčiji 340 milijonov rubljev posojila ter strokovno pomoč in pomoč v industriji obeh držav. Kar se tiče trgovinskega sporazuma pojasnjuje vzhodnonemški radio, da bo na podlagi tega Vzhodna Nemčija lahko v celoti izkoristila svoje gospodarske sposobnosti, dosedega gospodarsko raven Zahodne Nemčije in dobavljala industrijske proizvode, ki jih potrebujejo tujim odjemalcem. Sovjetska zveza se je obvezala, da ji bodo v zameno za to dali v lasti. Ta kredit bo omogočil Vzhodni Nemčiji, da bo lahko zahodnim državam ter modernizira in povečuje njene proizvodnje.

Pred razpravo o Alžiru v OZN Nenadno odkritje «desničarske zarote»

Od zarotniških častnikov, ki so hoteli «ugrabit» Lacosteja, je vlada zelo milo kaznovala - le enega

PARIZ, 7. — Pariški tisk piše danes, da sta bila dva člana francoskega častništva v Alžiru kaznovana, ker sta se povezala z nekim tajnim oborožim, katerega namen je bil organizirati upor med francoskimi skrajnimi desničarskimi elementi in vojsko, ki mu predseduje neki višji manjši priznanje pravice alžirskih prebivalstvu, in ustanovitvi alžirsko federativno republiko. Ta dva oficirja sta general Jacques Faure, glavni sodelavec poveljnika divizije v Alžiru, in general Duménil Du Maricourt, poveljnik letalstva v Alžiru. General Faure je bil obsojen na 30 dni strogega zapor, ker je stopil v stik z ekstremističnim oborožim v Alžiru, ki mu predseduje neki višji rezervni častnik. General Duménil pa je bil samo pozvan v Pariz, kjer so od njega zahtevali pojasnila in se je nato vrnil k svojemu poveljstvu.

«Le Monde» piše, da je bil namen tega obzora ugrabit ministra rezidenta Lacosteja med njegovimi inspekcijami v Južnem Alžiru in ga nadomestiti z drugo osebnostjo v Alžiru. S tem v zvezi je ministru pooblašeno objavilo kratko pojasnilo, ki pravi: «ker so se izkoristile nekatere nepravilne izjave v izredno kolednem ozračju, je bil minister prisiljen izreči sankcije proti eni osebi in opomin proti številnim osebam, da se napravi konec alžirskih».

Napovedani obisk državnega tajnika Mauricea Faure v Tuniziji pa so v zadnjem trenutku odgodili zaradi najnovejšega razvoja tuniškolijskih državnih razgovorov. Med Tunizijo in Libijo je bil namreč sklenjen sporazum in objavljeno, da bodo proglasili enotensko splošno stavko, ko bodo konec januarja obravnavali alžirsko vprašanje v OZN.

Predsednik Sirije v Pakistanu

KARACI, 7. — Predsednik sirske republike Kuatli je danes prišel v Karaci na desetdnevni uradni obisk. Spremlja jo žena in hči, zunanji minister Bittar in poveljnik sirske vojske. Na letališču je bil sprejem predsednik pakistanske republike. Med potjo v Karaci se je sirske predsednik ustavil v Saudovi Arabiji, kjer ga je sprejel kralj Saud.

IZVIRNE OBLIKE USPEŠNE BORBE PROTI STALINIZMU

O POLJSKI SOCIALISTIČNI DEMOKRACIJI

Zgodovinsko zanimiv poskus, da se tudi katoliške množice vključijo kot tvoren element v proces izgradnje socializma

Za železnimi vhodi varšavske univerze je dreved, ki vodi k raznim univerzitetnim zgradbam. Na eni strani dreved, da zid prepleten z lepimi, pred katerimi se zbirajo študenti. Gre pretežno za lepke pisane s peresom, s svinčnikom risane karikature. Na njih se izraža solidarnost z madžarski mladoletci, s Poljaki, ki se po sporazumu vračajo iz ZSSR. Gre pretežno za politične lepke, ki nosijo podpis »Centra komunistične mladine«, »Centra socialistične mladine«, »Centra demokratske mladine«. Na univerzi je torej enotna mladinska organizacija, zaobila večstrančarsko obliko. Vse to se dogaja okoli, brez vsake ovire in brez vsakega preganjanja od strani oblasti.

Politična diskusija med študenti je zelo živahna, njihova občutljivost je postala skoraj bolesta. Študenti so bili v delavci v prvih vrstah v oktobrskih dneh. Govoril sem z mladimi študenti: v splošnem sem naletel na razpoloženje, ki išče socializem v svobodi tudi med omili, ki se proglasijo za »demokrate«, kakor v ostalem tudi med mladimi »komunisti«. Diskusija in polemika sta se mi zdeli nejasni, toda polet se mi je pri vseh zdel zelo živahen.

Obstaja torej tendenca k političnemu razlikovanju med strankami tudi med učenci mladine v Varšavi, ki prav gotovo predstavljajo precejšnji del javnega mnenja. Dejstvo je, da vsaj formalno, nismo imeli na Poljskem nikoli režima ene same stranke. Vedno so obstajale tri stranke: Združena delavska stranka, ljudska (kmečka) stranka in demokratska stranka. Res je, da je po letu 1948 obstajala premoč imela delavska stranka, ki je nastala iz fuzije med komunisti in socialisti, ampak parlament in poljska vlada sta bili vedno sestavljeni iz različnih struj. Volitve so se vršile plebiscitarno, z blokiranimi listami. Toda liste so bile vedno koalicijske liste nacionalne fronte. V sedanjem vrenju se skuša dati strankam na Poljskem mejo, bolj izrazito oboje. Gre oblike fronte prepuščajo mesto skupnim odhodom med strankami. Jasno se začenja, da mora oblast ostati trdna v rokah delavskega razreda, in zato njene stranke, v izgradnji socializma, hkrati pa se tudi zatirajo, da druge politične sile morajo imeti važno funkcijo v tem delu, če le pristane na to, da razvijajo svojo dejavnost znotraj socialističnega sistema. Nismo torej pred shemo meščanske, zapadne demokracije, ampak tudi nismo pred shemo države z eno samo stranko. Izgradnja socialistične družbe zahteva po mnenju Poljakov, omejitve in obveznosti, ki na preprečijo protirevolucionarne poskuse, toda gre za izgradnjo, ki se mora razvijati s sodelovanjem sil, ljudi, različnih skupin, v dialektičnem procesu.

Ali more tedaj ponovno nastati poleg komunistične stranke, tudi neka socialistična stranka na Poljskem, kakor kaže mnenja varšavskih študentov? Reči je treba, da voditelji Združene delavske stranke odločno odklanjajo tako možnost. Oni namreč smatrajo, da bi nastanek dveh delavskih strank predstavljal skrajno nevarno nazadovanje za stvar socializma. Kako bi nastala neka socialistična stranka? Če bi nastala zunaj Združene delavske stranke bi nujno postala opozicijska stranka, ki bi mogla zbrati okrog sebe vse nezadovoljne in nasprotnike; če pa bi nastala znotraj delavske stranke, z razkolom, bi to predstavljalo nevarnost, da bi poleg nje obstajala neka zaprti in sektarski komunistična stranka, v kateri bi mogli z lahkoto prevladati stalinisti skupine »Natalina«. Kajti glasovi, ki so naklonjeni organiziranju ločene socialistične stranke, prihajajo, razen od strani tistih, ki po tragičnih izkušnjah preteklih let, iščejo spontano neko »demokratsko« delavsko stranko (in tu gre tudi za asociativne študente v Varšavi), od strani študentov socialdemokratske desnice, ki so svoj čas ostali izven družbe, in od strani določenih predstavnikov skupine »Natalina«. Srečanje obeh skrajnih kril delavskega gibanja je značilno. Menim, da je poljsko vprašanje v tem da Združena delavska stranka ostane vedno bolj demokratska in vedno bolj ustrezno orodje socialistične graditve, orodje, ki naj bo v stanju usmeriti Poljake, z vedno večjo odločnostjo, po poti socialistične demokracije.

Toda če ni verjeten niti koristen razkol delavske stranke, ali bo na Poljskem nastala neka katoliška stranka? V zelo katoliški Poljski bi bilo naivno misliti, da ni nobene, ki bi mislila na to. Toda kljub temu, da nekateri o tem diskutirajo, menim, da ni možnosti niti za to hipotezo. Menim celo, da si odgovorni katoličani ne postavljajo, vsaj za sedaj, tega problema. Reči je treba nasprotno, da so oni, s kardinalom Vyszynskim vred, do sedaj ravnali z veliko spretnostjo in v veliko previdnostjo. V sedanjih razmerah bi bilo na Poljskem skrajno težko organizirati neko katoliško stranko. Imeli smo, res je, gibanje naprednih katoličanov, ki je podpiralo režim tudi v najbolj trdi letih. Toda Vatikan je gledal s skrajnim nezaupanjem na gibanje »Paz«, kakor da bi šlo za krivoversko gibanje, kar da je šlo za izraz ideološkega in verskega popuščanja na polkomunističnih osnovah. Menim, da je vloga tega gibanja končana. Problem poljskega katolicizma in poljske države je danes v tem, da najde neko osnovo sporazuma, ki naj da katoličanom vsa jamstva verske svobode, ki pa naj vključijo katoličane v socialno življenje dežele in jih spremenijo v tvoren element obnove in narodnega napredka. V nasprotju s kardinalom Mindszycem, je kardinal Vyszynski dokazal, da se zaveda možnosti in meja, in da ima zelo razvit okus za politiko.

Po svojem povratku v Varšavo se on ni prepuštil hrupnim manifestacijam izrazito političnega značaja. Ni se pojavil na balkonu, razen v nevarnosti nadškofijskega dvorca; ni hotel spremeniti svoje sprave mase v Varšavi v javno politično manifestacijo. Ravnal je diskretno in previdno. V nasprotju z madžarskim kardinalom, izhaja poljski kardinal iz socialnih struj katolicizma in je, kakor po svoji vrnitvi, imel pred očmi strahotno lekcijo v Budimpešti. S svojim delom je do sedaj tiho podprl Gomulkeve napore; podpora, ki je bila jasna zlasti pri imenovanju poljskih škofov, na bivšem nemškem ozemlju. Res je, da se je pri tem, z običajno cerkveno tenakostnostjo, uporabila formula, ki se ne pomeni pravnega priznanja poljskih zapadnih meja, nedvomno pa gre za neko prvo priznanje »de facto«, Škofe ni

se imenovali kot škofje omenjenih sedežev, ampak kot »splošne vikarije poljskega kardinala v conih sedežih«. Vsakršni umik je možen, vendar pa so danes, prvič po vojni, poljski škofje tam, kjer so bili nekoč nemški škofje, in to predstavlja zelo važen korak za udržitve enotnosti vseh Poljakov.

Akcija kardinala in katoličanov more imeti precejšen vpliv na podeželju med kmeti, ki so bili do sedaj, zlasti v poslednjih letih, zelo nasprotni režimu. Kardinal prav gotovo ne more hoteti tega, kar hoče Gomulka in Združena delavska stranka. Ta dva moča z veliko politično razodnostjo, revolucionar Gomulka in kardinal Vyszynski, imata nujno znatno različne cilje, toda oba imata živ čut za dejanske možnosti.

Poljska se danes trudi, da bi našla svojo avtonomno, nacionalno pot v socializem in da si povsem ponovno pridobi svojo nacionalno neodvisnost na temelju odnosa vzajemne enakovrednosti z ZSSR v okviru priateljstva in sodelovanja med socialističnimi deželami. Na tej poti je že napravila pomembne korake in dosegla velike uspehe. Toda gre za pot, ki je polna težav, ki jih ne moremo prezreti. Treba je premagati tudi znatno nezaupanje od strani Rusov, premagati razpoloženje, ki na Poljskem pogosto meji v nekaterih krogih, na najbolj zagrenjen nacionalizem. Napredovati je treba v največji narodni enotnosti, z veliko umerenostjo in čutom za ravnotežje. Če bodo dosegli to enotnost, se bo tudi graditve socializma mogli razvijati v vedno širših oblikah, s sodelovanjem vedno širših plasti prebivalstva. In na Poljskem more, prvič v zgodovini, dozoriti srečanje katoličanov s socialističnimi množicami v izgradnji nove družbe. Nihče pa ne more prezreti, da je vprašanje držanja katoličanov povezano v precejšnji meri ne samo z voljo Poljakov, ampak tudi z voljo Vatikana. Treba bo zato zasledovati s skrajno pozornostjo obisk, ki ga bo poljski kardinal v kratkem napravil v Rimu.

Kar zadeva politične stranke, bo, po mojem mnenju, Poljska ostala zvesta sedanjemu trojnemu razlikovanju, ne borbe in borbe za svobodo, ne francoski parlament 23. aprila lani izglasoval tako imenovani »loi-cadre«, ki pooblašča vlado, da v svojih prekomorskih posestvih sme uvesti »ednolično prenosno«. Ta poizkus je začel izvajati najprej v Togu in Kamerunu. Ukinjene so bile dotedanje volilne omejitve in kvalifikacije, ljudstvu pa je bilo »ednolično«, da izvoli svojo »avtonomno« skupščino, ki pa bo tudi še nadalje ostala pod kontrolo francoskega visokega komisarja, to se pravi francoske vlade. V skupni parlament francoske unije sme 3.200.000 prebivalcev Kameruna izvoliti tri predstavnike, 6000 belcev pa ki žive v Kamerunu, ima pravico izvoliti kar 2 predstavnika.

Iz širokega vala borb za nacionalno in socialno svobodo, ki je zajel ves črni kontinent, ni izključen niti Kamerun. Glavna politična stranka, ki vodi to borbo, je Ljudska unija Kameruna, ki so jo, po stari navadi, kot vse podobne organizacije, ki se tudi v drugih deželah borijo proti kolonialnim obla-

stem, označili za komunistično in jo — prepovedali. Program te organizacije zahteva ponovno združitve obeh delov Kameruna v enotno, popolnoma svobodno in neodvisno deželo.

Toda ta program je tako zjaj množice in tako globoko prodrl v sindikalne organizacije, da je francoski visoki komisar sredi leta 1955 začel odkrito borbo proti Ljudski uniji. Policija je vdrla v glavni sedež stranke in pozaprla številne njene voditelje. Zaradi tega je prišlo do pravega upora proti oblasti, kar so morale potrditi tudi francoske oblasti in večina francoskega tiska. Francoski tisk je tedaj javljal, da je pri uporabi umrlo nekaj desetih oseb, indijski delegat v skrbniškem svetu ZN pa je obtožil Francijo, da je ob tem uporabi spomnila 5000 ljudsi.

Konec leta 1955 in v začetku lanskega leta je prišlo v Kamerunu ponovno do krvavih obračunavanj. Francozi so ponovno javljali, da je bilo po bitkah nekaj desetih oseb. Nato je Pariz izdal še prej omenjene sklepe o reformah, hkrati pa je tudi zamenjal visokega komisarja in izpustil iz zaporu 59 voditeljev Ljudske unije.

Toda Ma el Enin ni mislil samo na to. Takoj za prvo karavano je poslal v arabski svet še večjo karavano, ki je imela nalogo prinesiti v novo mesto pohištvo in opremo za nove hiše, za državne ustanove in, seveda, džamijo. Karavana je bila tako dolga, da bi človek potreboval kar štiri ure jahanja na kameli, da bi jo obšel.

Vse to pa je bil le začetek. Kajti do prvih let tega stoletja se je mesto tako razvilo, da je bilo dejansko prava prestolnica vsega lepšega in dobrega. Razna muslimanska plemena so napravila na tisoče kilometrov poti, da so prišla sem na božjo pot, da bi se poklonila Alahu v veliki smarski džamiji. In Smara je postala prvo svetovno mestov vsega afriškega muslimanskega sveta. Verski in državni ali plemenski poglavarji afriških muslimanskih ljudstev so se zbirali v Smari na konferenice in razpravljali o verskih in drugih vprašanjih. Da pa se na teh konferencah ni govorilo le o verskih in drugih vprašanjih, je bil nepopustljiv sovraštvo vseh tujih in predvsem evropskih osvajačev afriške celine. Ma el Enin se je ukvarjal tudi s pesništvom in s pisanjem verskih razprav. Vse to pa je hotel za nekaj časa zamenjati za nekaj časa za karavano, ki je imela nalogo prinesiti v novo mesto pohištvo in opremo za nove hiše, za državne ustanove in, seveda, džamijo. Karavana je bila tako dolga, da bi človek potreboval kar štiri ure jahanja na kameli, da bi jo obšel.

V začetku leta 1956 je bil skrbniški svet Združenih narodov opozorjen na neko vest, ki je prihajala iz Londona in o kateri je pisal »New York Times«. V tej vesti je bilo rečeno, da »Združenje za zaščito kolonialnih ljudstev proti suženstvu« pripravljajo poročilo o trgovanju s sužnji, ki se izvaja na skrbniškem ozemlju Kameruna.

Zadnje dni je Gina Lollobrigida ponovno postala svazana. Postala bo namreč mail. Repot, ki je v zvezi s tem nastal, pa je prav gotovo nekoliko prekoračil mejo. On njej znana filmska igralka Anna Magnani

PRI VOLITVAH V KAMERUNU JE PRIŠLO DO NEREDOV...

Francoske oblasti priznale obstoj trgovine s sužnji

Francozi so sicer skušali z neznatnimi reformami stanje izboljšati, domačim rodoljubom pa to še ni dovolj

Ob koncu preteklega meseca so imeli v Kamerunu volitve. Proti tem volitvam sta se izrekli najmočnejši politično gibanje v Kamerunu Ljudska unija Kameruna in tudi Združeni narodi. Vzrok temu je bilo to, da se je pri teh volitvah od ljudstva zahtevalo le to, da izvoli skupščino, ki naj nato sklepa o tem, ali naj Kamerun ostane še naprej pod skrbništvom ZN, ali naj se vključi v sklop Francoske unije. Celo iz poročil francoskih dopisnikov iz glavnega mesta Kameruna Jaunde je jasno razvidno, da je tamkajšnje ljudstvo volitve bojkotalo. Del francoskega tiska je kar odkrito pisal, da je v posameznih pokrajinah šlo na volitve le 28 odst. volilnih upravičencev. Še pri tem je znano, da je prišlo pred in med volitvami v deželi do velikih neredov, celo do požigov voliš in umorov kandidatov.

Vsa zadeva zasluži nekoliko daljše razlage: V Kamerunu so Nemci prodrli okoli 1870. Leta 1894 pa so si Nemci to ozemlje, ki meri 422 tisoč kvadratnih kilometrov, prilastili kot protektorat. Po nemškem porazu v prvi svetovni vojni sta si Kamerun razdelili Francija in Anglija. Angliji so si vzeli petino dežele in jo pozneje priključili Nigeriji, ostale štiri petine pa so postale mandat Zveze narodov, ki ga je poverila je zato puščavski predel te dežele, rekli bi, povsem nepoznan in neraziskan. Če boste primerjali n. pr. zemlje, pisne karte tega področja Afrike, boste opazili, da ne boste niti na dveh kartah zasledili mesta Smara na istem kraju, dočim ga na večini zemljevidov sploh ni. Zakaj in kako vse to?

Veliki berberski državnik, vojskovodja in verski dostojanstvenik Ma el Enin se je leta 1884 vrnil z božje poti iz Meke v svojo deželo s trdnjo voljo, da zgradi sredi pučave veliko mesto. Izbral je za to neko oazo, kjer naj bi stala ta njegova bodoča prestolnica, in nekaj tisoč sužnjev ter berberskih vojakov, ki so za nekaj časa odložili svoje orožje, je začel graditi krasno mesto sredi pučave. Iz vroče pučave so začeli kopati kamnite bloke, ki so jih dobri kamnoseki klesali v kocke, s katerimi so zidali začetki krasne palače. Mesto bi moralo postati, vsaj za berberske plemena, pravo velenost. V petih letih je Smara imela že svojo veliko džamijo, vladno palačo in nekaj mestnih četir, ki so bile podobne alžirskemu Kasbahu. Mesto je bilo dejansko že sorazmerno veliko, in za afriške razmere skrajno lepo. Toda tedaj se je Ma el Enin spomnil, da je mesto preveč pustno, da je preveč kamenja in premalo zelenja. Zato je poslal velikansko karavano po zelenje. Ko se je čez nekaj mesecev velika karavana vračala v puščavo, je bila podobna premikajočemu se ali potujočemu gozdu palm, kajti pet sto kamel, kolikor jih je štela karavana, je nosilo na sebi vsaka po eno veliko zeleno palmo za nasade in parke v novem mestu sredi pučave.

Ma el Enin se je ukvarjal tudi s pesništvom in s pisanjem verskih razprav. Vse to pa je hotel za nekaj časa zamenjati za nekaj časa za karavano, ki je imela nalogo prinesiti v novo mesto pohištvo in opremo za nove hiše, za državne ustanove in, seveda, džamijo. Karavana je bila tako dolga, da bi človek potreboval kar štiri ure jahanja na kameli, da bi jo obšel.

Ma el Enin se je ukvarjal tudi s pesništvom in s pisanjem verskih razprav. Vse to pa je hotel za nekaj časa zamenjati za nekaj časa za karavano, ki je imela nalogo prinesiti v novo mesto pohištvo in opremo za nove hiše, za državne ustanove in, seveda, džamijo. Karavana je bila tako dolga, da bi človek potreboval kar štiri ure jahanja na kameli, da bi jo obšel.

DRUGI DEL ZASEDANJA GENERALNE SKUPŠČINE ZN

Nekoliko vedrejšje ozračje

Enajsto zasedanje generalne skupščine ZN, ki je bilo prekinjeno pred prazniki, se nadaljuje. Skoro dva meseca trajajoči prvi del zasedanja je bil stalno predmet splošnega zanimanja ne zaradi običajnih točk dnevnega reda, ampak predvsem zaradi »enavrednih« vprašanj, ki so bila prila pred Zdržene narode zaradi krize v mednarodnih odnosih, predvsem zaradi Egipta in dogodkov na Madžarskem.

Vzdušje, v katerem se nadaljuje delo generalne skupščine, bo, kot se zdi, vsaj za malenkost drugačno od burne v začetku prvega dela zasedanja. Zdi se, da so elementi zaostrelosti izgubili glavno težo, poleg tega pa je tudi splošno vzdušje v mednarodnih odnosih zadobilo čedalje bolj obojele stanja, v katerem sicer drugemu ne veruje, hkrati pa ni niti želi riniti še dalje k poslabšanju odnosov ter paži da bi ne šel preko meje, od koder bi se bilo težko vrniti. Blokovska politika in vse, kar je z njo povezano, da je ta način odnosov za reševanje

obstoječih problemov nemoč. Nasprotno, ta politika je dokazala, da bi vprav taki odnosi v kratkem času lahko spravili ves svet v resno mednarodno krizo.

V preteklih dveh mesecih dela 11. zasedanja generalne skupščine ZN praktično še ni načela osnovnih vprašanj. Še več niti generalna debata ni bila ono, kar bi morala biti in kar je po navadi bila. Namesto, da bi analizirali in obravnavali poglede posameznih vlad na številne svetovne probleme, je bila dotedanja generalna debata pod močnim vplivom razmer ob napadu na Egipt in zaradi dogodkov na Madžarskem. Ti važni dogodki so se v generalni debati močno odražali. To je tudi povsem razumljivo, toda glede na značaj generalnih skupščin, kakor tudi na značaj same svetovne organizacije, bi bilo treba pričakovati, da delegacije držav članic posvetijo več pozornosti tudi drugim vprašanjem in ne le dogodkom zadnje dobe. Poleg tega bi morale vse vlade težiti k vzpostavitvi neobhodnega ravnotežja in vsaka država članica bi morala, pa čeprav s svojega stališča, dati ali vsaj poskusiti dati določeno perspektivo za reševanje vprašanj, ki so obstajala že pred temi dogodki in ki bodo obstajala tudi tedaj, ko se bo stanje v zvezi z zadnjimi dogodki že uredilo. Do sedaj je bilo v splošni debati zelo malo izjem v tem smislu.

Z drugimi besedami, le malo delegacij je posvetilo večjo pozornost tako celotnosti mednarodnih odnosov, kot samim posameznim prečim svetovnim vprašanjem. Egipt in Madžarska sta spravila iz ravnotežja precejšnje število delegacij, ki so sicer na zasedanju generalne skupščine ZN in tudi izven njih imele široko izvenblokovsko orijentacijo. Kar se jugoslovanske delegacije in njenega posredstva v generalni debati tiče, vlada splošen vtis, da se je ona na specifičen način ločila od večine drugih delegacij. In to zaradi svojega celovitega

«Sveto mesto» - Smara sredi saharske puščave

V tem mestu živi danes le en sam prebivalec, ki ni nihče drug, kot vnuk ustanovitelja mesta Ma el Enina

njem verskih razprav. Vse to pa je hotel za nekaj časa zamenjati za nekaj časa za karavano, ki je imela nalogo prinesiti v novo mesto pohištvo in opremo za nove hiše, za državne ustanove in, seveda, džamijo. Karavana je bila tako dolga, da bi človek potreboval kar štiri ure jahanja na kameli, da bi jo obšel.

Vse to pa je bil le začetek. Kajti do prvih let tega stoletja se je mesto tako razvilo, da je bilo dejansko prava prestolnica vsega lepšega in dobrega. Razna muslimanska plemena so napravila na tisoče kilometrov poti, da so prišla sem na božjo pot, da bi se poklonila Alahu v veliki smarski džamiji. In Smara je postala prvo svetovno mestov vsega afriškega muslimanskega sveta. Verski in državni ali plemenski poglavarji afriških muslimanskih ljudstev so se zbirali v Smari na konferenice in razpravljali o verskih in drugih vprašanjih. Da pa se na teh konferencah ni govorilo le o verskih in drugih vprašanjih, je bil nepopustljiv sovraštvo vseh tujih in predvsem evropskih osvajačev afriške celine. Ma el Enin se je ukvarjal tudi s pesništvom in s pisanjem verskih razprav. Vse to pa je hotel za nekaj časa zamenjati za nekaj časa za karavano, ki je imela nalogo prinesiti v novo mesto pohištvo in opremo za nove hiše, za državne ustanove in, seveda, džamijo. Karavana je bila tako dolga, da bi človek potreboval kar štiri ure jahanja na kameli, da bi jo obšel.

ga pogleda na mednarodne odnose, zaradi svoje pravilne orientacije iznad in proti blokom in končno zaradi nakazovanja perspektive, ki je v današnjih pogojih edina možnost, perspektiva politike aktivne koeksistence. V dneh, ko je jugoslovanska delegacija obrazložila svojo koncepcijo, je bil to svetel žarek v pretežno mračnem vzdušju, za katerega so bili značilni znaki zaostrelosti in pomanjkanja dobre volje. Komaj tri tedne zatem, ob koncu leta, pa je bilo vedno več tistih, ki so prihajali do prepričanja, da se z zaostrelostjo vzdušja in razmer ne more rešiti ničesar in da vodi ta pot neposredno tja, kamor ni dejansko nikoli nihče iti. Na temelju takih ugotovitev se da zaključiti, da se tisto, kar ni bilo storjeno v prvem delu zasedanja, da nadoknaditi v drugem delu zasedanja

se mora končati razprava o skrbniških vprašanjih. S sankcioniranjem plebiscita v britanskem Togu vprašanje tega ozemlja se ni prišlo z dnevnega reda. Tudi francoske zahteve po priznanju rezultatov plebiscita od 22. oktobra lani v Togu, o čemer pišemo v drugem članku, bodo zelo verjetno naletele na resen odpor zaradi okoliščin in skrajnih namenov plebiscita samega. To vprašanje bo verjetno osrednje politično vprašanje s področja skrbniških nalog ZN. Tudi diskusije o ekonomskih vprašanjih in predvsem o vprašanju gospodarsko nezdostno razvitih področjih sveta se morajo končati. Dosedajne diskusije niso v zadostni meri pokazale, ali obstaja in v čem je evolucija stališč najvažnejših činiteljev glede vprašanja ustanovitve posebnega sklada za gospodarski razvoj. Sovjetsko pozitivno stališče glede tega pa vendarle predstavlja zelo važen nov element. Ni izključeno, da v pogojih izboljšanih mednarodnih razmer pride tudi do razpletja, ki bi omogočil prve uspehe.

Vprašanja razorožitve se do sedaj še niso dotaknili, razen tedaj, ko je bil govora o sovjetski deklaraciji od 17. novembra. Dober znak za razvoj v tej smeri je bila tudi mirna diskusija na seji komisije ZN za razorožitev ob sprejemanju poročila, ki se vsako leto predloži generalni skupščini. To vprašanje je morda več kot katero koli drugo vprašanje odvisno od splošnega stanja v mednarodnih odnosih. Znaki, ki prihajajo od več strani, dajejo do neke mere upati, da se glede tega vprašanja morejo pričakovati določeni rezultati. Če drugače ne, vsaj v smislu politično-psiholoških priprav za ponovno načenjanje razprav v okviru pododbora komisije za razorožitev. Seznan važnih političnih vprašanj vsebuje še razpravo o problemu mednarodnega sodelovanja v mirodnobski uporabi atomske energije na temelju poročila konference, ki je bila preteklet jeseni v New Yorku. Na dnevnem redu pa so prav tako Alžir, Cipr, Koreja itd.

vztrajali, pa čeprav so vodnjaki bivše oaze spet bili polni vode, kot tedaj, ko je Ma el Enin začel graditi mesto.

Razmere so se v tem nekoliko pomirile. Berberi so malone pozabili na svojo prisego in šele pred časom se je v mrtvo sveto mesto napotila tudi neka nevojaška odprava, ki sta jo tvorila le dva mlada pogumna znanstvenika: Jean Ferre in Allain Tet. Potem ko sta prebrodila nad 800 km puščavske poti, sta v daljavi opazila zidovje svetega mesta. Nato sta krožila po povsem pustih ulicah nekoč lepega mesta. Ko pa sta tako krožila po ulicah, sta na nekem vrstilu opazila mlajšega moža. Stopila sta za njim in se nato z njim tudi prijateljsko pogovorila. Mož, ki ni bil nihče drug kot vnuk ustanovitelja mesta, jima je razkazal najrazličnejše zanimivosti mesta, pokazal jima je tudi džamijo in posamezne sobane vladne palače. Med drugim jima je pokazal tudi veliko knjižnico, ki ima nekaj tisoč knjig, ki so bile v času, ko je Smara še bila puščava, vendarle ni dovolil vstopa v nekaj soban vladne palače, kakor jima ni hotel povedati za vsebino nekaj dokumentov na pergamentih, ki spadajo v zbirko razprav njegovega starega očeta.

Ko sta se tuja ločila od njega, ju je naprosil, naj mu poklesta fotografijo. Na vprašanje, kam naj naslovita pošto, je vnuk velikega prednika na nos papirja napisal: Chebit Ma-el-Enin (svoje ime, pač) Smara — Sahara.

To se pravi, da tamkajšnji ljudje verjetno dobro vedo, kje je Smara, ki je na evropskih kartah nimamo ali pa jo imamo označeno le približno.

